

Богута В.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка;
Богута М.,
учениця 9 класу,
Комунальний заклад «Полтавський міський
багатопрофільний ліцей № 1 імені І.П. Котляревського
Полтавської міської ради Полтавської області»
(м. Полтава)

ФОЛЬКЛОРНА ПІСЕННА СПАДЩИНА МІСТА ПОЛТАВИ

Безперервний процес утвердження української нації позначений збереженням і дослідженням власної фольклорної спадщини, зокрема пісенної, яку почали активно збирати й вивчати ще в ХІХ ст. Багато науковців довели, що, засвоюючи та використовуючи попередній досвід, сучасне покоління збагачує та вдосконалює його, роблячи свій внесок у процес ідентифікації нації. Один зі способів збереження фольклорного надбання є діяльність численних вокальних колективів, які продовжують регіональні традиції, удаючись до автентичного виконавства. На слушну думку І. Коваль-Фучило, «у вивченні народної культури щоразу більшого значення набувають дослідження локальних традицій» [1, с. 107].

Полтавщина є непересічним осередком формування та розвитку визначної регіональної співочої традиції. Її пісенній культурі присвячені розвідки великої кількості дослідників та поціновувачів, з-поміж яких М. Бурбан, В. Гайдамака, Л. Гнатюк, Н. Дем'янка, В. Коваленко, Д. Любченко, Н. Павленко, Н. Сулаєва та інші. З Полтавщиною пов'язані життя й діяльність багатьох митців та громадських діячів минулого й сьогодення: композиторів (М. Лисенка, братів Г. Майбороди та П. Майбороди, І. Дунаєвського, О. Білаша), музикантів і виконавців народних пісень (В. Іконника, М. Микиші, М. Кондратюка, Д. Петриненко, Р. Кириченко), збирачів-фольклористів

(О. Вересая, М. Максимовича, В. Верховинця, О. Сластіона, Є. Ліньової, Ф. Попадича, Я. Степового).

Духовну скарбницю міста Полтави наповнюють самодіяльні колективи, які мають у своєму мистецькому доробку обробки українських народних пісень, фольклор у сучасній обробці, класичні українські твори тощо. Серед них хорівий колектив «Горлиця», зразковий колектив «Творчий центр Наталії Май», Український народний хор «Калина», вокальний ансамбль «Свічадо», народний естрадно-музичний центр «Вікторія», студія естрадної пісні «Глорія», народний фольклорний ансамбль «Маланка», жіночий пісенно-фольклорний гурт «Черемшина» тощо.

Народний фольклорний ансамбль «Жива вода» імені Павла Бакланова – один зі знаних мистецьких колективів м. Полтави, який у своєму репертуарі має винятково фольклорні твори. Серед інших полтавських колективів він вирізняється тим, що від часу заснування й донині учасники не тільки виконують народні пісні, але і дотримуються традицій співу а капельно, зрідка під супровід баяна. За 22 роки існування народний фольклорний ансамбль «Жива вода» імені Павла Бакланова вдовоївся визнання своєї унікальності на міському, обласному, всеукраїнському й міжнародному рівнях та нагороджений грамотами й дипломами найвищого гатунку [2].

Серед аматорських дитячих колективів, у репертуарному доробку яких є українські народні пісні, окремішно стоїть фольклорна група вокально-хорової студії «Домінус». Створений відносно нещодавно – 2016 року, він є продовжувачем народних традицій та яскравим репрезентантом народного співу. Особливого символізму в нинішній військовий час набувають нотки в логотипі колективу, які є початком твору Миколи Лисенка «Боже, великий, єдиний, нам Україну храни». Творчо-пісенний доробок колективу складається винятково з народних пісень різних регіонів України, зокрема й полтавського. Критеріями добору пісенного репертуару є відповідність віковим особливостям вихованців колективу, їхнім вокальним можливостям та обрядовість. Твори виконують як а капельно, так і задаючи ритм автентичними музичними

інструментами, з-поміж яких граблі, гребінь, тертушка, рубель, дерев'яні жабки, бубни, барабан, дзвіночки тощо.

У ході наших польових досліджень у виконанні фольклорної групи «Домінус» зафіксовано 33 народні пісні календарно-обрядової тематики: різдвяного циклу (13 зразків), весняного циклу (9 зразків), жнивварські та купальські пісні (3 зразка). Окрему групу складають жартівливі пісні (7 зразків) та рекрутська (1 зразок). З'ясовано, що хоча в критеріях добору репертуару немає регіонального компонента, частка творів локалізована фольклористами на Полтавщині: «Як посію жити в яр», «Пішла Дуня жито жати» (цикл жартівливих пісень), «Де ти Купайло, ночувайло?» (цикл купальських пісень). Результати дослідження поетичного аспекту записаних пісень дають підстави стверджувати, що фольклорна група вокально-хорової студії «Домінус» репродукує виконавські традиції лівобережної середньої Наддніпрянщини, зокрема й Полтавського фольклорного регіону.

Отже, м. Полтава на українській фольклорній мапі посідає вагомe місце, адже зберігає потужні пісенні традиції завдяки професійним та аматорським мистецьким колективам.

Список використаної літератури

1. Коваль-Фучило І. Пісні з Полтавщини : рецензія на книгу: Швидка К. Скарби душі народної: старовинні українські народні пісні. Кременчук, 2013.
2. Народний фольклорний ансамбль «Жива вода» імені Павла Бакланова. URL: <http://pnpu.edu.ua/narodnij-folklornij-ansambl> (дата звернення: 10.05.2023).